Nieuwsbief no. 26, febr 2020 NATUURGEBIED 'T ZWANENBROEKJE

't Zwanenbroekje is een particulier initiatief, in 1992 gestart, waarbij landbouwgronden werden omgezet in natuur. De overheid wil natuurbeheer door particulieren stimuleren. 't Zwanenbroekje is hiervan een voorbeeld. Bij de inrichting van het gebied wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke variatie passend bij het landschap, zodat zoveel mogelijk verschillende plant- en diersoorten zich er thuis kunnen voelen. Het gebied vormt een stapsteen in de ecologische verbindingszone door de Ooijpolder tussen de stuwwal bij Ubbergen en de uiterwaarden langs de rivier de Waal. 't Zwanenbroekje werkt samen met het IVN, afdeling Rijk van Nijmegen.

Zie ook: www.zwanenbroekje.nl

Begrazing door de grote grazers in ons terrein

Vele jaren worden onze weilanden reeds begraasd door een twintigtal schapen(ras Schoonebeker met Poldorset kenmerken) en 7-8 runderen van de rassen Limousins en kruising Limousins-Blonde d'aquitaine. Dit om verruiging tegen te gaan en door verschraling de diversiteit aan plantensoorten te verhogen. In de herfst dit jaar zijn vijf Exmoor- pony's in het gebied los gelaten. De pony lopen tussen de runderen. Het is een experiment om te kijken wat het effect op de vegetatie is. Pony's grazen namelijk anders dan runderen en schapen. Runderen slaan hun tong om het gras en rukken het af; zij hebben een voorkeur voor hogere vegetatie. Paarden bijten het gras af en kunnen het millimeteren. Pony's trappen het vegetatiedek niet zoveel kapot en faeceren meer op een plek, terwijl de runderen overal hun behoeften achter laten.

Onze mini-graafmachine

In het najaar is onze mini-graafmachine door ons ”kraantje” genoemd door onbekende oorzaak in brand gevlogen. Dat was een groot verlies. We konden geen palen meer in de grond drukken, geen schapengaas strak trekken, geen geulen graven. enzovoorts. Inmiddels hebben we een nieuw kraantje kunnen bemachtigen

Meidoonhagen

-Onze vrijwilligers Marion en Maria hebben geheel oostelijk achter in het veld Spraeheuvel de meidoornstruiken gevlochten tot ondoordringbare heg. Het snoeimateriaal is hoog opgestapeld in een doorgang gelegd, die jagers soms gebruiken. Zij komen soms via dat gat in de herfst zonder toestemming op ons terrein om te jagen; wat wij uiteraard niet willen. Het wordt hen daarop zeer moeilijk gemaakt het terrein in te geraken.

-Vier leden van de IVN-groep Praktisch Natuurbeheer zijn bezig een meidoornhaag te vlechten in het veld Haverkamp. Deze groep was vorig jaar kampioen - meidoornvlechten bij de Nederlandse kampioenschap Heggenvlechten.

Techniekklandje

De basisschool Meander is ook dit jaar weer flink aan de slag op het techniekklandje, alweer voor het vijfde jaar. De twee klassen 5 (groepen 7) komen om de beurt op vrijdagochtend naar ’t Zwanenbroekje. Ze gaan met de meester of juffrouw en enkele ouders op de fiets en zijn helemaal gekleed op buiten werken en spelen. Dat is ook wel nodig, omdat bij slechte weersomstandigheden de natte kleigrond erg drassig wordt. Elke keer valt het weer op dat de kinderen zich niet door de elementen laten weerhouden, ze genieten van het buiten zijn.

Het programma heeft als vast onderdeel onder andere vuur maken, zonder lucifers en zo mogelijk met brandbaar materiaal uit de omgeving. Bij koud weer is een kampvuur natuurlijk lekker om zich te verwarmen, maar er is veel te doen. Op de eerste plaats wordt er iedere week gekookt, met eetbare planten uit de natuur en meegebrachte ingrediënten. Ook wordt gebouwd aan een hut, waarbij ook hout en leem worden gebruikt. Een ander groepje kinderen gaat onder begeleiding op excursie door het gebied en leert zo veel over de planten en dieren die er voorkomen en hoe belangrijk het is om zorgvuldig met onze kostbare natuur om te gaan en welke rol zij hierin kunnen vervullen. Natuurlijk is er ook tijd voor spel.
De ochtend wordt altijd afgesloten met genieten van het lekkers dat er door de kookgroep is klaargemaakt en elke keer blijkt dat iedereen voldaan weer naar school gaat. De ochtend is altijd te kort!

Opschot uit moeras verwijderen

De vrijwilligers Hugo en Ben zijn in oktober en november druk geweest de opslag aan wilg en zwarte els uit het moeras te verwijderen; trekken als het nog klein is en uitgraven bij de grotere exemplaren. Iets dat elk jaar gedaan moet worden opdat het rietmoeras geen moerasbos wordt.

Praktisch Natuurbeheer

Twintig-leden van de IVN-groep PN heeft op zaterdag 16 november weer allerlei werkzaamheden uitgevoerd. Dit zijn werkzaamheden zoals bomen knotten langs de landbouwweg, meidoornheg snoeien, opschot aan wilg en zwarte els verwijderen uit het moeraseilandje in het evenementterrein.

Bevers aan het werk

Een bever had een boomstam laten vallen op het pontje. Met vereende krachten is ze opzij gelegd. Een andere (vermoedelijk)had een flinke boom omgelegd en over de landbouwweg laten vallen.

Amfibieën monitoren in ’t Zwanenbroekje

Van maart tot augustus maakt Ton Jansen, vrijwilliger bij RAVON jaarlijks zijn ronden langs de poelen om amfibieën te monitoren: salamanders, kikkers en padden in verschillende stadia van ontwikkeling. Extra alert is hij op de aanwezigheid van kamsalamanders, die op de rode lijst staat en een beschermde status heeft #). In een aantal poelen wordt de kamsalamander steeds meer waargenomen. Een mooie ontwikkeling. Ook in de pas aangelegde poelen worden eitjes, larven en volwassen exemplaren gezien. In sommige poelen komt ook de driedoornige stekelbaars voor. Geen goede combinatie. Helaas noteerde Ton ook dat het afgelopen jaar een drietal dode amfibieën Aangetroffen zijn: een kikker, waarschijnlijk gedood door de paddenvlieg; een kleine watersalamander aangevreten door een geelgerande waterkever en een dode kamsalamander.

*) RAVON staat voor Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland ; #) Opgenomen in de Europese Habitat Richtlijnen en beschermd volgens de Wet Natuurbescherming

Kamsalamanders

larven salamanders

Kleine watersalamander onder boomstronk//eisnoer gewone pad en eiklomp bruine kikker

Vegetatie-onderzoek

Dit jaar zijn de weilanden weer gemonitord door vrijwilliger Ben . De resultaten komen een dezer dagen op de website. Volgend jaar worden de moerassen op planten onderzocht. Zo kunnen we van jaar tot jaar bekijken of er veel veranderd qua vegetatie. Maar veel verandert er niet. Het gebied bestaande uit zware klei is nu eenmaal jarenlang zwaar bemest. Dus de mineralen blijven lang in de grond zitten. Al hoewel, in een nog bemest weiland naast ons terrein konden we slechts 14 plantensoorten vinden. Terwijl in onze weilanden het aantal soorten minstens driemaal hoger is. En elk jaar vinden we weer een soort die de jaren ervoor niet is gezien. Niet meer bemesten, grazen en of maaien en afvoeren heeft wel effect.

Japanse duizendknoop

In de berm langs de rijksweg N325, die langs ons gebied loopt, staat de Japanse duizendknoop massaal te groeien. De plant overwoekert alles en onder plant verdwijnt alle inheemse ondergroei. In ’t Zwanenbroekje proberen we uit alle macht deze plant te bestrijden en tegen te houden. Langs de landbouwweg stak hij dit jaar weer op ons terrein de kop op. Door er landbouwplastic op te leggen en elke scheut te verwijderen trachten we de plant uit te putten. Vorige jaren hebben we daar succes mee gehad. Maar het blijft lange termijnwerk en de grote aanwas langs de rijksweg werkt natuurlijk ook niet mee.